

Čís. 580.

Testament vôbec môže napadnúť len osoba, ktorá by dedila podľa zákona, a len čo do toho majetku, ktorý by dedila, keby nebolo testamentu. Z toho plynie, že na žalobu zákonného dediča môže byť neplatnosť (i verejnonotárskeho) testamentu vyrieknutá len voči žalobníkovi – zákonnému dedičovi – a len čo do majetku, ktorý by mu podľa zákona pripadol, keby nebolo testamentu; ináč testament zostáva v platnosti. (Rozh. zo 16. XII. 1941, Rv 351/41).

Žalobníčky – ako zákonné dedičky zostaviteľa Rudolfa K. z jeho materskej vetvy – žalobou napadli verejnonotársky testament zostaviteľa pre jeho neplatnosť.

O b a n i ž š i e s ú d y žalobe vyhověly a testament vyhlásily za neplatný pre nedostatok formálnych náležitostí.

S l o v e n s k ý n a j v y š š í s ú d napadnutý rozsudok rozviazal a uložil odvolaciu súdu ďalej konať a znova rozhodnúť. Z dôvodov:

V spore o napadnutie testamentu pre neplatnosť treba v prvom rade skúmať aktívnu legitimáciu žalujúcej strany, lebo len na žalobu zákonného dediča môže byť neplatnosť (i verejnonotárskeho) testamentu vyrieknutá a to tiež len voči tomu zákonnému dedičovi, ktorý neplatnosť uplatňuje a len čo do toho majetku, ktorý by tomuto dedičovi pripadol, keby nebolo testamentu; ináč testament zostáva v platnosti.

O d v o l a c í s ú d aktívnu legitimáciu žalujúcich strán uznal za dokázanú preto, že usnesením pozostalostného súdu číslo D 867/35-36 resp. rekurzného súdu č. R 383/40-85 bolo – podľa odvolacieho súdu – právoplatne zistené, že žalujúce strany boli by dedičkami zo zákona po neb. Rudolfovi K., keby nebolo sporného testamentu.

Je pravda, že uvedené usnesenie pozostalostného súdu zisťuje, že na pozostalosť pochádzajúcu z vetvy materskej by boli povolané dediči ako materskí príbuzní medzi iným aj žalujúce strany, avšak uvedené zistenie tohto usnesenia, ktoré usnesenie bolo vynesené v nespornom konaní a rozhodovalo len o upravení na civilný proces, nie je rozsúdenou vecou, preto je vecou súdu v spore samostatne určiť, ktorý majetok by boli žalujúce strany povolané dediči podľa zákona. K určeniu tohto treba zistiť, či pozostalosť, na ktorú si žalujúce strany činia dedičský nárok resp. jej časť, poručená testamentom, ktorý žalobníčky napadly, prešla na pozostavcu od spoločného predka pozostavcu a žalujúcich strán a to darom alebo dedením resp. poradom dedenia podľa zákona od niektorého bočného príbuzného z otcovskej alebo materskej vetvy, ak boli predmety pozostalosti už aj pre tohto bočného príbuzného imaním vetevným v dotyčnej vetve, alebo či je pre pozostavcu resp. jeho predkov imaním úplatne nadobudnutým, a potom vzhľadom na pôvod imania pozostalosti ďalej zistiť, či sú žalujúce strany najbližšími zákonnými dedičmi na uplatňovanú pozostalosť resp. na jej niektorú časť.

Odvolací súd pre svoj mylný názor nezistil v uvedenom smere skutkový stav a keďže zistenie tohto je odvislé aj od uvažovania dôkazov, čo dovolací súd podľa § 534 Osp. nemôže urobiť, vec nie je zrelá na rozhodnutie dovolacím súdom ani čo do ostatných sťažností dovolateľa, preto Slovenský najvyšší súd rozsudok odvolacieho súdu podľa § 543 Osp. rozviazal.

